

C. Rechtspraak

1. Hof's-Gravenhage, 8 maart 1984 (RBC vs. Brinkers)

Het gerechtshof te 's-Gravenhage, Eerste Kamer, heeft het navolgende arrest gewezen in de zaak van:

appellanten, 1-32,
tesamen vormende de maatschap Reyn de Blaey & Co (RBC)
advocaat: mr. S. E. Gratama

tegen

Brinkers Margarine Fabrieken B.V.

advocaat: mr. J. De Pont

Gezien de stukken, waaronder tussen partijen gewezen vonnissen van de rechtbank te 's-Gravenhage, respectievelijk gedateerd 23 juli 1981, 16 december 1981 en 17 november 1982;

Overwegende ten aanzien van de feiten:

Geïntimeerde, ook te noemen Brinkers, heeft bij afzonderlijk uitgebrachte, doch eensluidende dagvaardingen van 16 juli 1979 tegen thans appellanten en C. H. A. Mutsaers, die volgens haar tezamen vormen de burgerlijke maatschap Reyn de Blaey & Co., hierna ook aan te duiden als RBC, een verordening ingesteld, strekkende tot veroordeling van genoemde personen ieder voor gelijke delen, althans van Bronner en Mutsaers, die met haar gehandeld hebben, tot vergoeding aan haar van door haar geleden schade ten bedrage van f 1.881.937,— en, voorzover nog niet vaststaand, nader op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet, vermeerderd met rente en kosten als naar de wet.

Na wisseling van de gebruikelijke conclusies (met produkties), waarbij appellanten en Mutsaers de vordering bestreden en een mondelinge toelichting, waarbij door Brinkers bij akte nogmaals stukken in het geding werden gebracht, heeft de rechtbank in haar vonnis van 23 juli 1981 Brinkers toegelaten tot bewijs als in dat vonnis nader omschreven.

Vervolgens is verwijzing naar de rol gevraagd en hebben alle partijen een akte genomen, waarna de stukken opnieuw aan de rechtbank zijn overgelegd voor het wijzen van vonnis.

Bij vonnis van 16 december 1981 heeft de rechtbank vervolgens de vorderingen van Brinkers tegen Mutsaers afgewezen en voor het overige zowel Brinkers als RBC toegelaten tot bewijs van in het dictum van dat vonnis nader omschreven stellingen.

Na het horen van getuigen aan beide zijden, is de zaak wederom mondeling toegelicht en namens RBC nog een akte met produkties genomen.

Daarop heeft de rechtbank op 17 november 1982 opnieuw een tussenvonnis uitgesproken, waarbij de zaak naar de rol werd verwezen.

Van genoemde drie vonnissen zijn appellanten bij exploit van 4 februari 1983 in hoger beroep gekomen, waarna zij bij memorie van grieven (met produkties) 13 grieven hebben aangevoerd, welke door Brinkers bij memorie van antwoord zijn bestreden.

Vervolgens hebben partijen ook voor het hof de zaak mondeling doen bepleiten, appellanten door hun procureur en Brinkers door haar raadsman mr. J. de Pont, advocaat te Amsterdam.

Tenslotte zijn de stukken, waaronder de als hier ingevoegd te beschouwen pleitnotities zowel van de eerste instantie als in hoger beroep, aan het hof overgelegd voor het wijzen van arrest.

Overwegende ten aanzien van het recht:

1. Grief I houdt in dat de rechtbank de vraag wie als wederpartij van Brinkers moet worden aangemerkt, in haar vonnis van 23 juli 1981, hetwelk de vraag stelt of Bronner namens de maatschap Reyn, De Blaey en Co. handelde dan wel privé, niet geheel zuiver formuleert, omdat Bronner, als hij als organisatiesdeskundige een opdracht aanvaardt, zulks niet privé doet.
2. Deze grief faalt. De rechtbank heeft kennelijk bedoeld aldus aan de orde te stellen de vraag of de door Brinkers met Bronner gesloten overeenkomst alleen hem aanging of ook de maatschap, waarvan hij deel uitmaakte: zulks valt af te leiden uit de nadere overwegingen, die de rechtbank aan de bewuste vraag wijdt in haar vonnis van 16 december 1981.
3. Tegen die overwegingen richt zich onder meer grief II, welke de rechtbank verwijt dat zij ten onrechte heeft overwogen dat Bronner is opgetreden in naam der maatschap.
4. Ook deze grief is ongegrond.
Het door Bronner op 21 juni 1977 in opdracht van Brinkers uitgebrachte rapport is gesteld op briefpapier van RBC, hetwelk alle vestigingen en vennoten vermeldt en is door hem ondertekend namens RBC. In dat rapport wordt onder meer geadviseerd tot instelling van een stuurgroep waarvan de extern adviseur, die aldaar wordt aangeduid als "Reyn, de Blaey en Co", deel zou dienen uit te maken. Ook de nader door Bronner uitgebrachte nota inzake alternatieve automatiseringsmogelijkheden d.d. 12 september 1977 is blijkens het opschrift afkomstig van "Reyn, de Blaey en Co, Organisatie-Afdeling". Andere ten processe overlegde rapporten en verslagen, onder meer het door Bronner opgestelde verslag van een bespreking d.d. 24 juni 1977 duiden eveneens de adviseur aan als "Reyn, de Blaey en Co".
5. Uit een en ander moet worden afgeleid dat Bronner de bewuste handeling voor rekening van de maatschap is aangegaan.
6. Dat Bronner voorts geacht moet worden bevoegd te zijn geweest de handeling voor rekening van de maatschap aan te gaan, zoals door geïntimeerde zowel in eerste aanleg als in hoger beroep is aangevoerd doch welke vraag de rechtbank in het midden heeft gelaten, moet naar het oordeel van het hof worden aangenomen op grond van de volgende feiten:
 - 1) Bronner maakte als organisatiesdeskundige deel uit van de maatschap RBC;
 - 2) de hem gegeven opdracht behoorde dus tot zijn werkzaamheden in maatschapsverband;

3) bij de uitvoering van de opdracht werd gebruik gemaakt van personeel, werkzaam in dienst van de maatschap;

4) er werd gedeclareerd door de maatschap en de door de maatschap in rekening gebrachte bedragen zijn overgemaakt op rekening van de maatschap en door deze behouden.

7. De ingevolge de wet van Bronner als medebestuurder der maatschap toekomende bestuursbevoegdheid, impliceerde althans in casu, waar het om een openbare maatschap gaat, de bevoegdheid de maatschap te binden met betrekking tot een handeling als de ten processe bedoelde, welke, gezien de aard van de maatschap, tot de normale maatschappelijke werkzaamheden van de maatschap kan worden gerekend.

8. Uit het bovenoverwogene volgt dat appellanten geen belang meer hebben bij de behandeling van hun derde grief, zodat deze onbesproken kan blijven.

9. Nu de grieven I tot en met III niet kunnen leiden tot afwijzing van de vordering tegen appellanten, uitgezonderd Bronner, komt de vierde grief aan de orde.

10. In die grief wordt gesteld dat de rechtbank ten onrechte in haar tussenvonnis van 17 november 1982 de appellanten nrs. 22, 24, 25 en 29 aansprakelijk heeft geacht hoewel zij eerst op 1 januari 1978 tot de maatschap zijn toegetreden en de ten processe bedoelde, met Brinkers gesloten overeenkomsten in 1977 tot stand zijn gekomen.

11. Deze grief is gegrond, aangezien slechts diegenen aansprakelijk kunnen worden gesteld die vennoot waren ten tijde van de totstandkoming van de overeenkomst waarop de actie tot schadevergoeding wordt gebaseerd. Ten processe staat vast dat de opdracht tot het verstrekken van een advies met betrekking tot de automatisering bij Brinkers medio 1977 is verstrekt.

12. Partijen spreken weliswaar beide over nadien gegeven vervolgopdrachten in de fase van de uitvoering van het geadviseerde project, doch naar het oordeel van het hof vloeiden die nadere opdrachten voort uit de oorspronkelijke overeenkomst en moeten zij niet als nieuwe zelfstandige overeenkomsten worden aangemerkt. Bovendien is aannemelijk dat bedoelde nadere opdrachten vóór 1 januari 1978 zijn gegeven, nu de aanschaf van de geadviseerde computer, de BF 700, in november 1977 plaatsvond en terstond daarop met de uitvoering van het automatiseringsproject is begonnen.

13. De vorderingen tegen de appellanten nrs. 22, 24, 25 en 29 dienen derhalve met vernietiging in zoverre van het vonnis van 17 november 1982 alsnog te worden afgewezen onder veroordeling van geïntimeerde in de aan hun zijde gevallen kosten.

14. Het hof zal thans eerst de grieven VI tot en met VIII behandelen, welke betrekking hebben op het door Bronner gegeven advies tot aanschaf van de mini-computer MAI Basic Four 700, met directe overschakeling van de bestaande gegevensverwerking in de Univac computer op de nieuwe computer.

15. Het hof stelt voorop dat het voor de beoordeling van de vraag of door Bronner wanprestatie is gepleegd beslissend is of het advies om de BF 700 te kiezen - mede geleid op de gegevens omtrent de gang van zaken in het bedrijf van Brinkers die Bronner ten tijde van het geven van dat advies ter beschikking stonden - al of niet voldeed aan de mate van zorgvuldigheid en deskundigheid die van een redelijk handelend en bekwaam automatiseringsdeskundige geëist mag worden.

16. Appellanten menen dat bij de beoordeling van deze vraag de volgende punten van belang zijn:

a) Brinkers wenste te decentraliseren en bij een gedecentraliseerd bedrijf hoort een computer met een "real time" systeem;

b) Brinkers was in principe een normale verkooporganisatie en onder organisatie-deskundigen was het bekend dat de administratie van een dergelijke organisatie zich zeer goed leent voor verwerking op een mini-computer;

c) Brinkers wenste een snelle bestudering van de mogelijkheid van automatisering met behulp van enkele mini-computers, zodat Bronner slechts weinig tijd ter beschikking stond;

d) Bronner heeft regelmatig gewaarschuwd en voorbehouden gemaakt in verband met de geboden haast.

17. Een en ander in aanmerking genomen, menen appellanten dat niet is komen vast te staan dat het advies van Bronner om over te gaan op een mini-computer wanprestatie opleverde.

18. Naar aanleiding hiervan wordt het volgende overwogen.

19. Vaststaat - zulks blijkt onder meer uit het verslag van een op 24 juni 1977 gehouden bespreking - dat bij Brinkers de wens tot decentralisatie leefde.

20. Ten processe is echter tevens gebleken dat een decentralisatie van de gegevensverwerking niet logischerwijze gepaard hoeft te gaan met een gegevensverwerking op "real-time" basis, doch zulks afhankelijk is van de processen in het bewuste bedrijf. In dit verband verwijst het hof naar de verklaring van de getuige Roelvelde (organisatieadviseur) daaromtrent, afgelegd op 25 mei 1982 en naar de verklaring van de getuige Warners, destijds werkzaam als organisatiesdeskundige bij RBC, afgelegd op 19 april 1982, die de bewuste stelling ongenueanceerd noemt en evenals getuige Roelvelde opmerkt dat de condities die een bepaald bedrijf stelt, een belangrijke rol spelen.

21. Verder blijkt uit de verklaring van getuige Roelvelde en uit de inhoud van het door hem namens het bureau Van de Bunt te Amsterdam in opdracht van Brinkers ingestelde onderzoek naar de automatiseringssituatie bij Brinkers, dat er in het bedrijf van Brinkers zes typen bedrijfsvormen zijn en dat het merendeel van de administratiesystemen vraagt om een "Batchverwerking" en er relatief weinig behoefte is aan "real-time" toepassingen. In het rapport wordt onder meer geconcludeerd dat de bij Brinkers aanwezige computer BF 700, omdat deze specifiek gericht is op real-time toepassingen met interactieve transactieverwerking, en batchverwerking door het ontbreken van sortiermogelijkheden en/of een database georiënteerde bestandsorganisatie in feite niet mogelijk is, zeker niet tegelijk met real-time verwerkingen, voor het bedrijf van Brinkers niet geschikt is.

22. Professor Van Belkum, die op verzoek van RBC bij brief van 7 april 1980 zijn oordeel heeft gegeven over de gang van zaken bij de uitvoering door RBC van de haar door Brinkers gegeven automatiseringsopdracht en die eveneens in eerste aanleg als getuige is gehoord, merkt in zijn verklaring ook op dat naar zijn indruk de fabriek van Brinkers een nogal gecompliceerd bedrijf is waar men te maken heeft met verschillende processen.

23. Brinkers was derhalve geen gewone verkooporganisatie en aan Bronner als organisatiesdeskundige kan verweten worden dat hij te gemakkelijk heeft aangenomen

dat zulks wel het geval was en derhalve een mini-computer met een real-systeem zou voldoen.

24. Gezien de grote belangen die op het spel stonden, mocht van een zorgvuldig handelend adviseur verwacht worden dat hij, alvorens zijn advies uit te brengen, een deugdelijk onderzoek instelde naar de structuur van het bedrijf.

25. Het door Bronner ter disculpering gedane beroep op het feit dat Brinkers op grote spoed aandrong en op korte termijn wilde komen tot een buiten gebruikstelling van de in gebruik zijnde computers Honeywell Bull GE 115 en Univac 90/30, zodat hem geen tijd voor een grondig onderzoek werd gelaten, faalt.

26. Onafhankelijk van de vraag of hem een dergelijk onderzoek door Brinkers werd opgedragen, had Bronner, wanneer dit om een verantwoord advies uit te kunnen brengen nodig was, de benodigde tijd voor een diepgaand onderzoek naar de bedrijfsstructuur van zijn opdrachtgever moeten verlangen. Bronner heeft echter volstaan met een globale vaststelling van de gewenste informatie.

27. Dat het instellen van een uitvoertiger onderzoek noodzakelijk was om goed te kunnen adviseren, blijkt ook uit de inhoud van de hiervoor reeds genoemde brief van Prof. Van Belkum. Deze somt in zijn brief een aantal volgens hem voor het welslagen van een automatiseringsproject belangrijke en vrijwel algemeen geldende voorwaarden op, waaraan in casu naar zijn indruk ernstig tekort is gedaan en noemt daarbij onder meer "een grondig onderzoek naar de informatiesystemen die bij Brinkers nodig zijn en het vaststellen van het type en de configuratie van de computer(s) die daarin het beste zou(den) passen." Ook getuige Roeleveld heeft verklaard dat het de normale gang van zaken is bij een automatiseringsproject dat men de onderneming in kaart brengt en de informatiebehoefte en informatiestroom vaststelt. Bronner zegt dit trouwens ook zelf in zijn nota van 12 september 1977.

28. Met betrekking tot de waarschuwingen die bronner zou hebben geuit en de voorbehouden die hij zou hebben gemaakt, merkt het hof nog het volgende op. Inderdaad heeft Bronner in zijn hiervoor reeds ter sprake gekomen nota van 12 september 1977 erop geattendeerd dat in verband met de gekozen snellere methode uitgegaan moet worden van de op dat moment bekende, beperkte gegevens. Voorts staat in het verslag van een op 30 september 1977 gehouden bespreking vermeld dat eigenlijk bij Brinkers eerst een gedegen informatieplan zou moeten worden uitgewerkt als basis voor de automatisering, doch dat de aanwezigheid ervan uitgaan dat ter wille van de snelheid een concessie vereist is.

29. Naar het oordeel van het hof zijn voormelde mededelingen te algemeen en vrijblijvend van aard om te kunnen worden aangemerkt als door Bronner gemaakte voorbehouden met betrekking tot het door hem te geven advies dan wel om op grond daarvan te kunnen concluderen tot een aanvaarding door Brinkers van de risico's verbonden aan een snelle beslissing. Wanneer Bronner de risico's, verbonden aan de gekozen snelle methode, niet voor zijn rekening wenste te nemen, had hij zulks uitdrukkelijk dienen te stipuleren. Dit spreekt temeer waar Bronner becijferen moest en ook begrepen heeft dat in een aanleggenheid als de onderhavige de cliënt vaart op het kompas van de door hem ingeschakelde deskundige adviseur. Het hof verwijst hier naar de door Bronner op de bespreking van 30 september 1977 gegeven uiteenzetting, inhoudende "dat het er voor de cliënt in wezen op neer komt dat zij goeddeels moet afgaan op het advies van RBC, zonder zich mede een oordeel te kunnen vormen omdat het advies uiteindelijk in sterke mate mede

wordt bepaald door de niet te kwalificeren ervaring die RBC opdoet "in het veld", waar dagelijks veranderingen kunnen plaatsvinden, die een beslissende invloed op het uit te brengen advies hebben." Door voormelde uitlating wordt bevestigd dat Bronner zich van zijn verantwoordelijkheid van het door hem te geven advies zeer wel bewust was.

30. Op grond van het vorenoverwogene is het hof van oordeel dat, gelet op de vele batchprocessen, inherent aan het bedrijf van Brinkers, het door Bronner gegeven advies over te gaan tot aanschaf van de mini-computer MAI BF 700, die voor dergelijke processen niet geschikt is, niet voldeed aan de mate van zorgvuldigheid die van een redelijk handelend en bekwaam automatiseringsdeskundige geëist mag worden. Daarbij neemt het hof tevens in aanmerking dat bij dit advies voorts werd aanbevolen "recht toe recht aan" over te gaan op de nieuwe computer (de 1:1 conversie, waarop hieronder nog nader zal worden ingegaan) met buitengebruikstelling op korte termijn van de aanwezige Univac computer, waardoor de moeilijkheden nog zijn vergroot.

31. Uit het voorgaande volgt dat de grieven VI tot en met VIII falen.

32. Zulks brengt mee dat appellanten geen belang meer hebben bij de behandeling van de vijfde door hen aangevoerde grief, zodat deze verder onbesproken kan blijven.

33. De grieven IX en X stellen de 1:1 conversie aan de orde, welke naar het oordeel der rechtbank met name de oorzaak is geweest van de door Brinkers gestelde chaos in het bedrijf.

34. Appellanten bestrijden dit oordeel en ontkennen dat van een chaos sprake is geweest; zij voeren voor de bij de overschakeling op de nieuwe computer ontstane achterstand in de administratie drie oorzaken aan te weten:

- a) een aantal van de processen, die de computer moest uitvoeren, was veel ingewikkelder dat redelijkerwijs kon worden verwacht;
- b) de relatief trage MAI-processor;
- c) de door ACT ontworpen systeemanalyse en programmatuur was ongeschikt voor de MAI computer.

35. Zij menen dat aan Bronner de 1:1 conversie niet verweten kan worden aangezien ten tijde van zijn advies op grond van de toen bekende gegevens het optreden van bovengenoemde elkaar versterkende factoren niet te voorzien was.

36. Naar het oordeel van het hof is hier wel plaats voor een verwijt aan Bronner nu hem bij een deugdelijk onderzoek voorafgaande aan zijn advies, duidelijk zou zijn geworden dat de vele batchprocessen in het bedrijf van Brinkers problemen zouden opleveren bij een 1:1 conversie, waardoor batchgeoriënteerde programma's zouden moeten worden overgezet op een op real-time verwerking ingestelde computer.

37. De onder a) vermelde oorzaak komt derhalve voor rekening van Bronner terwijl ook de onder b) genoemde oorzaak voor zijn risico is nu hij, naar ten processe vaststaat, uitdrukkelijk heeft geadviseerd tot de aanschaf van het bewuste type computer.

38. Ten aanzien van de onder c) genoemde oorzaak is het hof van mening dat bij de beoordeling van de door ACT vervaardigde systeemanalyse en programmatuur niet uit het oog mag worden verloren dat voor ACT als uitgangspunt de 1:1 conversie gold. Dit betekent blijkens de verklaring van getuige Prof. Van Belkum dat men de systemen zoals deze waren ontworpen voor de Univac met slechts kleine aanpassingen is gaan

programmeren voor de BF 700, hetgeen volgens deze getuige niet tot optimale programma's leidt. Getuige Roeleveld geeft dienaangaande zelfs als zijn mening te kennen dat de 1:1 conversie Univac-BF 700 bijna zeker tot mislukken is gedoemd.

39. Ook al zouden de programma's van ACT voor verbetering vatbaar zijn geweest, dan is toch, gelet op het vorenstaande, voldoende aanmerkelijk dat de problemen daarmee niet zouden zijn opgelost, omdat de grondoorzaak ervan was gelegen in de belasting van de BF 700 met vrij zware batchprocessen tengevolge van de bewust door Bronner gekozen 1:1 conversie.

40. In dit verband verwijst het hof nog naar een door Mutsaers van RBC opgemaakt verslag van een bespreking op 4 augustus 1978 inzake "maatregelen met betrekking tot het functioneren van de BF 700 bij Brinkers", waarin als antwoord van MAI en ACT op de vraag van Brinkers zijde wat kan dienen als plausibele verklaring voor de ontstane situatie in de verwerking van het Brinkers-systeem op de BF 700, wordt vermeld: "Het gebruiken van het real-time BF 700 systeem voor een overwegend batchgewijze verwerking".

41. Ook een samenvatting van de hand van Bronner en Mutsaers van het besprokene op 4 en 10 augustus 1978 inzake het automatiseringsproject, noemt als één van de belangrijkste factoren, die tot de problemen met betrekking tot de verwerkingstijden op de BF 700 hebben geleid, de bewust in 1977 verkozen 1:1 conversie van de systemen op de GE 115 en de Univac 90/30 naar de BF 700 met als gevolg de belasting van de BF 700 met meerdere vrij zware batchprocessen.

42. Gezien de grondoorzaak van de gerezen problemen - waarvoor het hof verwijst naar hetgeen in rechtsoverweging 30 werd overwogen - had een doorzetten van de 1:1 conversie dan ook geen zin.

43. De grieven IX en X zijn derhalve eveneens ongegrond.

44. In grief XI verwijten appellanten de rechtbank dat zij er ten onrechte van uit is gegaan dat Bronner verantwoordelijkheid zou hebben gedragen voor de systeem-analyse.

45. Ten processe is gebleken dat de contacten met ACT steeds liepen via Mutsaers van RBC, die ook de leiding had van de werkgroep conversie, welke beschrijving van de bestaande systemen aan ACT leverde, die aan de hand daarvan de systeemanalyse en programmamatuur vervaardigde. Het hof verwijst hier naar de verklaringen afgelegd door de in eerste aanleg gehoorde getuigen Grootendorst, Piontek en Kammeraat. In een overgelegd verslag van een bespreking van bedoelde werkgroep op 16 maart 1978 staat vermeld dat uitdrukkelijk is afgesproken dat alle formele contacten met ACT via de lijn Mutsaers-Damen (van ACT) zullen lopen.

46. Gelijk hiervoor reeds werd overwogen was ACT voorts bij haar werkzaamheden gebonden aan de door Bronner gekozen 1:1 conversie.

47. Onder deze omstandigheden kan RBC zich in haar relatie tot Brinkers niet aan haar verantwoordelijkheden onttrekken met een beroep op eventuele gebreken in de door ACT geleverde programmamatuur.

48. Ook de elfde grief kan derhalve niet leiden tot een vernietiging van de door de rechtbank gegeven beslissingen.

49. Bronner heeft er nog op gewezen dat MAI had aangeboden binnen het gestelde budget een zodanige configuratie op te stellen dat de administratieve gegevens binnen normale tijd door de computer zouden zijn verwerkt, terwijl ACT bij brief van 19 september 1978 een voorstel had gedaan tot optimalisering van de mogelijkheden kunnen worden opgelost, doch is hem daartoe door Brinkers geen tijd gegund.

50. Van Brinkers kon echter niet verlangd worden dat zij nog langer met RBC, MAI en ACT doorging, in aanmerking genomen dat deze voorzieningen werden aangeboden op een tijdstip waarop door Brinkers reeds aanzienlijke schade was geleden, en nadat reeds eerder op voorstel van RBC in samenwerking met MAI en ACT genomen extra maatregelen zonder resultaat waren gebleven. (Het hof verwijst hiervoor naar de overgelegde notities van de hand van Piontek gedateerd 17 en 22 augustus 1978).

51. Gezien het verkeerd gekozen uitgangspunt, is bovendien niet aannemelijk dat bedoelde maatregelen de problemen zouden hebben kunnen verhelpen.

52. Behandeling behoeft nog grief XII, welke inhoudt dat de rechtbank ten onrechte aan Bronner heeft verweten dat deze niet heeft gezorgd voor documentatie-materiaal en instructies voor het personeel van Brinkers, aangezien de vervaardiging daarvan pas aan het einde-pleegt plaats te vinden en deze fase nog niet was bereikt toen Brinkers de relatie met RBC verbrak.

53. Het hof is echter van oordeel dat ook het op dit - overigens van minder belang zijnde - punt gegeven verwijt niet onterecht was daar toch, naarmate bepaalde onderdelen van het automatiseringsproject gerealiseerd worden, met betrekking tot die onderdelen handleidingen voor het gebruik aanwezig dienen te zijn. Dit wordt ook bevestigd door het al eerder genoemde rapport van getuige Roeleveld, waarin wordt geconstateerd dat de bij Brinkers gerealiseerde projecten nauwelijks gedocumenteerd waren en dat er geen gebruikshandleidingen en operating instructies waren.

54. De dertiende grief van appellanten mist zelfstandige betekenis en behoeft derhalve na het voorgaande geen bespreking meer.

55. Zoals reeds werd overwogen, leidt de gegrondheid van grief IV ertoe dat het vonnis van 17 november 1982 in zoverre moet worden vernietigd, dat de vordering jegens de appellanten nrs. 22, 24, 25 en 29 alsnog moet worden afgewezen onder veroordeling van geïntimeerde in de aan hun zijde gevallen kosten, terwijl uit al het vorenoverwogene volgt dat dit vonnis voor het overige moet worden bekrachtigd evenals de beide andere vonnissen, met verwijzing van de zaak naar de rechtbank om op de hoofdzaak te worden beslist en met veroordeling van appellanten (uitgezonderd de nrs. 22, 24, 25 en 29) in de kosten van het hoger beroep.

Rechtsdoende in hoger beroep:

Vernietigt het bestreden vonnis van 17 november 1982 voorzover de appellanten nrs. 22, 24, 25 en 29 betreffende;

Wijst de vordering tegen nrs. 22, 24, 25 en 29 af;

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten der procedure, aan de zijde van voornoemde vier appellanten in eerste aanleg begroot op f 750,— en in hoger beroep op f 1.500,— aan salaris en verschotten;

Bekrachtigt het vonnis van 17 november 1982 voor het overige evenals de bestreden vonnissen van 23 juli en 16 december 1981;

Verwijst de zaak naar de rechtbank te 's-Gravenhage om op de hoofdzaak te worden beslist;

Veroordeelt appellanten (uitgezonderd de appellanten nrs. 22, 24, 25 en 29) in de kosten van het geding in hoger beroep, aan zijde van geïntimeerde tot heden begroot op f 19.250,—

Aldus gewezen door mrs. Heikes, fungerend president, Meijer en Swens-Donner, raadsheren-plaatsvervanger, in tegenwoordigheid van de griffier.

2. Hoge Raad, 11 april 1986 (RBC vs Brinkers)

Hoge Raad der Nederlanden
Arrest

in de zaak van:
eisers, 1-28,
deel uitmakende van de maatschap Reyn de Blaey & Co (RBC)
advocaat: mr. H. A. Groen

tegen

Brinkers Margarine Fabrieken B.V.
advocaat: mr. J. L. W. Sillevius Smitt

1. Het geding in feitelijke instanties

Verweerster in cassatie - verder te noemen Brinkers - heeft bij exploit van 16 juli 1979 eisers tot cassatie - gezamenlijk aan te duiden als RBC-gedagvaard voor de Rechtbank te 's-Gravenhage en gevorderd RBC, te zamen vormende de burgerlijke maatschap Reyn en Co. en uit dien hoofde ieder voor gelijke delen, althans verweerders die met Brinkers gehandeld hebben, te veroordelen tegen kwijting aan Brinkers te vergoeden de schade als omschreven in de inleidende dagvaarding, ten bedrage van f 1.881.937,— en voor zover thans nog niet vaststaand nader op te maken bij staat en te vereffenen volgens de Wet, met de wettelijke rente ad 10% vanaf de dag der dagvaarding tot die der voldoening.

Nadat RBC tegen die vordering verweer had gevoerd, heeft de Rechtbank na bij tussenvonnissen van 23 juli 1981 en 16 december 1981 partijen te hebben toegelaten tot het leveren van bewijs, bij tussenvonnissen van 17 november 1982 de zaak naar de rol verwezen.

Tegen deze tussenvonnissen heeft RBC hoger beroep ingesteld bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage.

Bij arrest van 8 maart 1984 heeft het Hof - voor zover in cassatie van belang - de tussenvonnissen van de Rechtbank bekrachtigd en de zaak verwezen naar die Rechtbank.

Het arrest van het Hof is aan dit arrest gehecht.

2. Het geding in cassatie

Tegen het arrest van het Hof heeft RBC beroep in cassatie ingesteld.

Brinkers heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

De zaak is voor partijen bepleit door hun advocaten.

De conclusie van de Advocaat-Generaal Mok strekt tot verwerping van het beroep.

3. Beoordeling van het middel

3.1. De onderdelen 1 tot en met 5 van het middel keren zich tegen de rechtsoverwegingen 15 t/m 30 van 's Hof's arrest, in welke rechtsoverwegingen het college, kort samengevat, heeft onderzocht of en beslist dat RBC bij de uitvoering van de haar door Brinkers gegeven opdracht wanprestatie heeft gepleegd. Deze onderdelen kunnen te zamen worden beoordeeld.

3.2. Bij die beoordeling is van belang wat, naar het oordeel van het Hof, de door Brinkers aan RBC gegeven en door deze aanvaarde opdracht inhield.

Het Hof omschrijft deze opdracht in zijn rechtsoverweging 11 als "de opdracht tot het verstrekken van een advies met betrekking tot de automatisering bij Brinkers". Tegen deze omschrijving is RBC in cassatie niet opgekomen.

's Hof's omschrijving van de opdracht - waarin de woorden "bij Brinkers" bezwaarlijk anders kunnen worden begrepen dan als "in het door Brinkers uitgeoefende bedrijf" - stemt overeen met de zienswijze van de Rechtbank die, sprekende over (de opdracht tot) "het automatiseringsproject", vooral in haar tussenvonnis van 17 november 1982 onmiskenbaar ervan is uitgegaan dat dit project (en dus de opdracht daartoe) betrekking had op het bedrijf van Brinkers als geheel. Uit de tussenvonnissen van de Rechtbank is voorts duidelijk dat het automatiseringsproject in haar visie niet slechts betrekking had op "de bestaande configuratie van het bedrijf van Brinkers" maar mede op de "in de toekomst beoogde configuratie, te weten een per profit-centre gedecentraliseerd bedrijf" (tussenvonnis van 17 november 1982). Klaarblijkelijk heeft het Hof in de grieven van RBC niet gelezen dat deze de Rechtbank verweet aldus te zijn uitgegaan van een onjuiste, want (veel) te ruime visie met betrekking tot de inhoud van de door RBC aanvaarde opdracht.

3.3. Onderdeel 4 faalt voor zover het er toe strekt het Hof van dit laatste een verwijt te maken en om - in verbinding met onderdeel 2 - meer in het bijzonder te betogen dat het Hof uit de in dat laatste onderdeel geciteerde passages uit de memorie van grieven en de appelplethora van RBC had moeten begrijpen dat RBC in appel het standpunt verdedigde dat de opdracht was beperkt tot advisering met betrekking tot mogelijke vervanging van de aanwezige computers ten dienste van de verkoopafdeling; dat het Hof een dergelijke stelling niet in de memorie van grieven en de appelplethora heeft gelezen in niet onbegrijpelijk.

Daartoe moet er vooreerst op worden gewezen dat Brinkers bij inleidende dagvaarding had gesteld dat zij RBC opdracht had verstrekt "de gegevensverwerking in haar bedrijf aan een deskundig onderzoek te onderwerpen" en dat reeds de omstandigheid dat zij daarop terstond deed volgen dat haar bedrijf bestaat uit, kort gezegd, inkoop van grondstoffen, verwerking daarvan tot gerede producten en verkoop van deze producten, er geen twijfel over liet bestaan dat Brinkers aldus poneerde dat de aan RBC verstrekte en door deze aanvaarde opdracht betrekking had op haar bedrijf als geheel. De Rechtbank heeft de stellingen van Brinkers ook aldus begrepen en onmiskenbaar onderschreven: zij heeft juist daarop haar oordeel gebaseerd dat RBC door tot aanschaf van de Basic Four 700 te adviseren zonder grondige studie van het bedrijf van Brinkers en zonder een daarop toegesneden automatiseringsplan tekort was geschoten. Bij deze stand van zaken had het op de weg van RBC gelegen om, indien zij in appel als uitgangspunt wenste te zien genomen dat de door haar aanvaarde opdracht

3.6. De onderdelen 6 en 7 van het middel hebben betrekking op de vraag of RBC (ten volle) aansprakelijk is voor de schade welke Brinkers heeft geleden ten gevolge van de bij de overschakeling op de door RBC geadviseerde computer ontstane achterstand in haar administratie, indien - zoals RBC heeft gesteld - deze achterstand mede daaraan valt te wijten dat de door een derde, ACT, ontworpen systeemanalyse en programmatuur voor deze computer ongeschikt is. Het Hof heeft deze vraag bevestigend beantwoord met een argumentatie die er - voor zover voor de bespreking van het middel van belang - op neer komt dat, al moge de systeemanalyse en programmatuur dan zijn ontworpen door ACT, ACT daarbij was gebonden aan de door RBC gekozen "1:1 conversie", terwijl deze conversie, gegeven de essentiële verschillen tussen de aanwezige en de nieuwe computer, noodzakelijkerwijs leidt tot programma's die voor deze laatste ongeschikt zijn. Anders dan genoemde onderdelen aanvoeren, is deze argumentatie niet onbegrijpelijk. Zij steunt geheel op hetgeen het Hof heeft afgeleid uit de in rechtspraak overweging 38 vermelde verklaringen van de deskundigen. Dat deze deskundigen daarbij kennelijk zijn uitgegaan van een andere betekenis van "1:1 conversie" dan RBC in haar gedingstukken voor ogen stond, noopte het Hof niet tot nadere motivering, zodat de onderdelen ook voor zover zij over het ontbreken daarvan klagen falen.

Onderdeel 8 bouwt geheel voort op de onderdelen 6 en 7 en moet mitsdien hun lot delen.

4. Beslissing

De Hoge Raad:

verwerpt het beroep;
veroordeelt RBC in de kosten van het geding in cassatie, tot op deze uitspraak aan de zijde van Brinkers begroot op f 456,30 aan verschotten en f 1.700,— voor salaris.

Dit arrest is gewezen door de raadsheren Mrs. Martens, als voorzitter, Van den Blink, Hermans, Bloembergen en Boekman, en in het openbaar uitgesproken door de vice-president Ras op 11 april 1986.

Het middel van cassatie

Schending van het Nederlands recht, althans verzuim van vormen, waarvan de niet-inachtname nietigheid met zich brengt, doordien het Hof op de in het bestreden arrest vervatte gronden het bestreden vonnis van 17 november 1982 voorzover requiranten tot cassatie - na ook te noemen: RBC - betrof heeft bekrachtigd, met hun veroordeling in de kosten van het geding, zulks ten onrechte om de volgende, zonodig in onderling verband en samenhang te beschouwen, redenen:

De in cassatie bestreden beslissingen zijn vervat in rov. 15 tot 32 en 33 tot 49 van 's Hof's arrest. Naar die overwegingen moge kortheidshalve worden verwezen.

1. In rov. 15 stelt het Hof voorop,

dat het voor de beoordeling van de vraag of door Bronner wanprestatie is gepleegd beslissend is of zijn advies om de BF 700 te kiezen - mede gelet op de gegevens omtrent de gang van zaken in het bedrijf van Brinkers die Bronner ten tijde van dat advies ter beschikking stonden - al of niet voldoende aan de mate van zorgvuldigheid en deskundigheid die van een redelijk handelend bekwaam automatiseringsdeskundige geëist mag worden.

wezenlijk beperker was - immers uitsluitend (de vervanging van de bestaande apparatuur ten dienste van) de verkoopafdeling omvatte -, duidelijk een daartoe strekkende grief te formuleren. Een dergelijke grief treft men in haar memorie van grieven evenwel niet aan.

Niet zonder belang is voorts dat RBC in de inleiding van die memorie de haar verstrekte opdracht zelf omschrijft als het verzoek "de situatie betreffende de automatisering binnen de organisatie van Brinkers door te lichten" en dat zij daaraan toevoegt dat er in haar rapport van 21 juni 1977 op werd gewezen dat zowel op de korte, als op de lange termijn nieuwe toepassingen (zoals de automatisering van het grootboek), respectievelijk uitbreiding van de informatiesysteem aanwezig zal zijn". Gezien dit een en ander behoeft de Hof in de in onderdeel 2 geciteerde passages uit de memorie van grieven van RBC niet een grief als voormeld te lezen. Nog daargelaten dat het hier terloopse, in ander verband gedane uitlatingen betreft, uit zinswendingen als "het deel van Brinkers waarvan de administratie op de aanwezige computer draaide" behoeft de Hof niet te begrijpen dat RBC in appel poneerde dat de opdracht niet betrekking had op het bedrijf van Brinkers als geheel, doch uitsluitend op een advies met betrekking tot de mogelijke vervanging van de bestaande apparatuur ten dienste van de verkoopafdeling. Daarbij verdient in dit verband met voormeld oordeel van de Rechtbank opmerking dat op de in onderdeel 2 geciteerde passage van blz. 24 van de memorie van grieven volgt:

"Weliswaar was het de bedoeling dat dit later gevolgd zou worden door het opstellen van een informatieplan en het vervolgens opstellen van een integraal automatiseringsplan, doch zover is het nooit gekomen".

Wat de in onderdeel 2 geciteerde passages uit de appelleitnota van RBC betreft, daarvoor geldt hetzelfde, terwijl voor zover uit de laatste van die passages mocht kunnen worden afgeleid dat RBC poneerde dat de opdracht alleen betrekking had op de verkoopafdeling, geldt dat de appelrechter in beginsel niet mag letten op grieven die eerst bij pleidooi zijn aangevoerd.

3.4. Dat het Hof in rechtsverweking 16 de stellingen van RBC weergeeft is duidelijk: die rechtsverweking sluit immers nauwkeurig aan bij de toelichting op grief VI waar RBC de vier punten opsomt welke zij van belang acht bij de beantwoording van de vraag of zij in de gegeven omstandigheden een onverantwoord advies heeft gegeven. Eveneens is echter duidelijk dat het Hof deze stellingen heeft verstaan in verband met de inhoud van de door RBC aanvaarde opdracht, welke opdracht - naar het Hof, zoals uit het voorgaande volgt, heeft aangenomen: - óók in de visie van RBC betrekking had op het bedrijf van Brinkers in zijn geheel. Tegen deze achtergrond heeft het Hof begripelijkerwijs aangenomen dat in de in rechtsverweking 16 onder a en b weergegeven stellingen met "Brinkers" telkens werd bedoeld: het bedrijf van Brinkers in zijn geheel. Daarvan uitgaande kon het Hof zonder nadere motivering gebruik maken van de in rechtsverwekingen 21 en 22 gereleveerde verklaringen die, zoals in het middel terecht wordt opgemerkt, kennelijk betrekking hebben op het bedrijf van Brinkers in zijn geheel, en is zijn daaruit in rechtsverweking 23 getrokken slotsom dat "Brinkers" - dat is het bedrijf van Brinkers als geheel - geen gewone verkooporganisatie is, niet onbegrijpelijk.

3.5. Uit hetgeen hiervoor is overwogen volgt eñerzijds dat de onderdelen 1 t/m 5 feitelijke grondslag missen voor zover zij ervan uitgaan dat het Hof zou hebben geoordeeld dat de aan RBC verstrekte en door deze aanvaarde opdracht niet betrekking had op het bedrijf van Brinkers in zijn geheel, en anderzijds dat deze onderdelen falen voor zover zij, wel van dit laatste uitgaande, het Hof van een onvoldoende of zelfs onbegrijpelijke motivering betichten.

In rov. 16 vermeldt het Hof vervolgens enige volgens appellant bij de beoordeling van deze vraag van belang zijnde punten.

Op grond van de overwegingen vermeld in rov. 21-22, komt het Hof in rov. 23 tot de conclusie

Brinkers was derhalve geen gewone verkooporganisatie en aan Bronner als organisatiesdeskundige kan verweten worden dat hij te gemakkelijk heeft aangenomen dat zulks wel het geval was en derhalve een mini-computer met een real-time systeem zou voldoen.

2. Indien het Hof in het verband van rov. 16 aanhef en onder b met Brinkers meer bedoelt aan te geven dan (dat deel van) (de administratie van) Brinkers (voorzover die gebruik maken van de Honeywell Bull GE 115 en de Univac 90/30) is deze overweging onjuist, althans onbegrijpelijk, in het licht van de stellingen van RBC, onder meer bij memorie van grieven:

blz. 22: Welke gegevens stonden Bronner ter beschikking? In de eerste plaats, dat het deel van Brinkers, waarvan de administratie op de aanwezige computers draaide en welke administratie eventueel op mini's moest worden overgezet, een in principe normale verkooporganisatie was, zoals er talloze in Nederland voorkomen. Het was onder organisatie-adviseurs bekend, dat de administratie van een verkooporganisatie of handelsonderneming zich uitstekend pleegt te lenen voor verwerking op een mini-computer.

en

blz. 24: Aan Ir. Roelvelde is een geheel andere opdracht gegeven dan aan Bronner. Ir. Roelvelde heeft in feite een automatiseringsaudit uitgevoerd. Dit betrof dus het gehele bedrijf "in kaart brengen". Aan Bronner is alleen gevraagd om - terwille van de eenvoud en de goedkoopste - hetgeen nu op de GE 115 en Univac 90/30 draaide, ook door één of meer mini's kon worden verricht alsmede om het grootboek te automatiseren.

en bij pleidooi voor het Hof:

blz. 3: De automatisering, die bij Brinkers aan de orde was, betrof alleen de handelsactiviteiten.

en

blz. 7: Aan Bronner is evenwel opgedragen na te gaan, of de huidige apparatuur vervangen kon worden door minicomputers. Een bedrijfsanalyse, te weten een onderzoek naar de verschillende aspecten van het bedrijf was daar niet voor nodig.

De vraag was eenvoudig of wat nu op GE 115 en de Univac draaide ook door minicomputers kon worden verwerkt en hoeveel dat zou kosten. Gegeven die vraag hoefde Bronner zich niet bezig te houden met de rest van het bedrijf, maar alleen wat nu door de bestaande computers werd verwerkt.

en

blz. 21: zoals gezegd vormt het rapport van Ir. Roelvelde het antwoord op een geheel andere vraag, dan die aan Bronner werd voorgelegd. Als Roelvelde op p. 44 stelt, dat het merendeel van de projecten om batchgewijze verwerking vraagt heeft hij de automatisering van het hele bedrijf op het oog. Bronner adviseerde alleen ten aanzien van de verkooporganisatie.

3. Indien het Hof in het verband van rov. 16 aanhef en onder b met Brinkers niet bedoelt meer aan te geven dan (dat deel van) (de administratie van) Brinkers (voorzover die gebruik maken van de GE 115 en de Univac), is 's Hof's conclusie in rov. 23 onbegrijpelijk, omdat de door het Hof in rov. 21 en 22 gereleveerde verklaringen (kennelijk) betrekking hebben op het gehele bedrijf van Brinkers, althans op meer onderdelen van dat bedrijf dan dat deel dat gebruik maakte van de GE 115 en de Univac, en 's Hof's conclusie dus niet (zonder meer) uit de voorgaande overwegingen kan volgen.
4. Uit rov. 24 tot 28 wordt onvoldoende duidelijk of het Hof als uitgangspunt de beperkte automatiseringsopdracht aan Bronner neemt, in welk geval het Hof echter niet duidelijk maakt waarom deze opdracht - beperkt als zij was tot dat deel van Brinkers dat gebruik maakte van de GE 115 en de Univac - niettemin een uitvoeriger onderzoek met zich behoorde te brengen, dan wel of het Hof die beperkte automatiseringsopdracht niet als uitgangspunt neemt, doch het gehele bedrijf van Brinkers in de beschouwingen betreft, welke lezing echter onbegrijpelijk zou zijn in het licht van de hiervoor sub 2 vermelde stellingen van RBC.
5. In rov. 30 concludeert het Hof:
Op grond van het vorenverwogene is het Hof van oordeel dat, gelet op de vele batchprocessen, inherent aan het bedrijf van Brinkers, het door Bronner gegeven advies over te gaan tot aanschaf van de mini-computer MAI BF 700, die voor dergelijke processen niet geschikt is, niet voldeed aan de mate van zorgvuldigheid die van een redelijk handelend en bekwaam automatiseringsdeskundige geëist mag worden. Daarbij neemt het Hof tevens in aanmerking dat bij dit advies voorts werd aanbevolen "recht toe recht aan" over te gaan op de nieuwe computer (de 1:1 conversie, waarop hieronder nog nader zal worden ingegaan) met buitengebruikstelling op korte termijn van de aanwezige Univac computer, waardoor de moeilijkheden nog zijn vergroot.
Gegrondbevinding van een of meer van de voorgaande onderdelen brengt met zich dat ook het eerste deel van rov. 30 niet in stand kan blijven.
6. Met betrekking tot de stelling van RBC, dat de door ACT ontworpen systeem-analyse en programmatuur ongeschikt was voor de MAI-computer, oordeelt het Hof (rov. 38), dat niet uit het oog mag worden verloren, dat voor ACT als uitgangspunt de 1:1 conversie gold. De grondoorzaak van de problemen was, aldus het Hof (rov. 39), gelegen in de belasting van de BF 700 met vrij zware batchprocessen ten gevolge van de bewust door Bronner gekozen 1:1 conversie. Onder die omstandigheden oordeelt het Hof (rov. 47) kan RBC zich in een relatie tot Brinkers niet aan haar verantwoordelijkheden

8. Gegrondbevinding van onderdeel 6 en/of 7 brengt met zich, dat ook het tweede deel van rov. 30 niet in stand kan blijven.

MITSDIEN

Het de Hoge Raad moge behagen op grond van vorenstaand middel, althans een of meer onderdelen daarvan, het arrest waartegen het is gericht te vernietigen, met zodanige verdere uitspraak als de Hoge Raad zal vernemen te behoren; kosten rechtens.

onttrekken met een beroep op eventuele gebreken in de door ACT geleverde programmatuur.

Waar RBC steeds heeft gesteld dat met de 1:1 conversie werd bedoeld, dat in de nieuwe computer dezelfde categorieën gegevens ingevoerd zouden worden als in de oude computer en dat de nieuwe computer dan dezelfde categorieën gegevens zou moeten verschaffen als vroeger door de oude computers werden verschaft, maakt het Hof onvoldoende duidelijk waarom niettemin RBC zich tegenover Brinkers niet op eventuele gebreken in de door ACT geleverde programmatuur kan beroepen.

7. Indien 's Hof's overweging, dat ACT bij haar werkzaamheden gebonden was aan de door Bronner gekozen 1:1 conversie, zo moet worden verstaan, dat batch georiënteerde programma's zouden moeten worden overgezet op een op real time verwerking ingestelde computer, dan wel dat men de systemen zoals deze waren ontworpen voor de Univac (en de GE 115) (noodzakelijkerwijs) met slechts kleine aanpassingen moest gaan programmeren voor de BF 700 of dat men de BF 700 (noodzakelijkerwijs) zou moeten gaan belasten met vrij zware batchprocessen, is die overweging onbegrijpelijk in het licht van de stellingen van RBC, onder meer bij memorie van grieven

blz. 22: Als men zo snel mogelijk op mini computers wilde overschakelen - en dat was, wat Brinkers wilde - dan moest men de organisatie voorlopig in grote lijnen gelijk laten en dus de gegevens invoeren in de computer en hetgeen de computer moest opleveren ook gelijk laten.

Het gaat dus om het gelijkblijven van de gegevens in- en uitvoer van de computer (aangeduid als 1:1 conversie). Hoe de computer intern uit de ingevoerde gegevens de uit te voeren gegevens produceerde deed er voor Brinkers natuurlijk niets toe. Dit was zelfs een kwestie die zich grotendeels aan het inzicht van Bronner onttrok aangezien het bepalen van de wijze van verwerken van de gegevens door de computer een uiterst specialistische bezigheid is, die door het softwarehouse, dat geheel vertrouwd is met een bepaalde computer moet worden verricht.

en bij pleidooi

- blz. 17: De 1:1 conversie - Bronner sprak van recht toe recht aan overgaan - betrof niet programma's doch dat de in te voeren gegevens en de door de computer op te leveren gegevens voorlopig dezelfde zouden blijven. Bronner bedoelde geenszins, dat de verwerking door de BF 700 zoveel mogelijk zou moeten lijken op de programma's van de GE 115 en de Univac. Integendeel ACT moest een programma leveren, geschikt voor de BF 700 waarbij de in te voeren en de te produceren gegevens vaststonden.

Deze in te voeren en te produceren gegevens leidden geenszins noodzakelijkerwijs tot een zodanig batch georiënteerd programma, dat uit dien hoofde de BF 700 ongeschikt geacht moest worden. De kritiek van Prof. van Belkum, dat men de systemen, ontworpen voor de Univac (en de GE 115) slechts met kleine aanpassingen is gaan programmeren voor de MAI richt zich tegen ACT. Deze behoorde immers programma's geschikt voor de BF 700 op te leveren.